

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Observationes Criticæ In Aliqvot Veteris Foederis Loca

Milow, Johann Nikolaus

Kilonii, [MDCCLXV?]

VD18 11840323

Locus VI. 2. Sam. 21. 8.

urn:nbn:de:gbv:45:1-15744

Mihi in priori commate nulla sententia: Interpretes tamen Particulæ ꝛ hic loci subjiciunt significatum nostri *bey*, quem sibi persuadent confirmari posse ex 1 Sam. XIV. 18. ubi dicitur: *fuisse arcam Dei ET (ꝛ) filios Israel: i. e. (ut illi volunt) bey den Kindern Israel.* Sed

- 1) Primo hunc locum corruptum videri, jam supra monui. ET
- 2) Secundo: posito, me hic in errore fuisse; quis tamen est, qui non intelligat, notiones prorsus diversas esse, ꝛ, si *inter*, ut illic, & ꝛ, si *super*, ut in nostro loco, significet? Hic quidem hujus *posterioris* Particulæ nostræ potestatis exempla postulo; sed quis, qui illa afferat, erit?

Locus Parallelus 1 Chron. 19. 17. verba nostra ita habet:

Et Benaja, filius Jojada (erat) SUPER (על), s. præerat Crethais & Plethais.

Et bene: nam ita 2 Sam. 20. 23. legitur: „Joabus *toti exercitui*, Benaja autem, filius Jojadæ *Crethais* (על-הכרי) melius in margine *על הכרתי* & *Plethais* præerat.“

Locus VI.

2 Sam. 21. 8.

Sumfit etiam Rex quinque illos *Michalis*, (מיכל) Sauli filiæ, filios, quos *Adrieli*, filio Barfillai, *Mecholathitæ pepererat.*

Librarium in voce *Michal* mendosum fuisse, videtur mihi quidem extra omnem dubitationis aleam positum esse sequentibus momentis:

I. Primo nempe, quia *Michal*, quantum ex historia constat, *nulli* unquam cui nomen *Adriel* erat, fuit *nupta*, sed
 ex 1 Sam. 18. 27. a) Primo

a) Primo *Davidi*, deinde vero, exfulante ipso,

b) τω *Phalti*, filio *Lais*, in matrimonium data est. Ita enim 1 Sam. 25. 44. legimus: „Michalem vero, uxorem Davidis, junxit Saul cum *Phalti*, (*) filio *Lais*, Gallimita, matrimonio.“ Et ne credas, fieri potuisse, ut, hoc quidem morte functo, cum *Adrielle* quodam iniisset connubium, alium

c) locum afferam, qui, ut spero, & hanc tibi dubitationem ex animo evellet. Scilicet *David*, postquam, reversus in patriam, Imperii summam potitus erat, his verbis pristinam ab *Isbosetho* reposcit uxorem: *Cura, ut reddatur mihi marita mea MICHAL, quam mihi centum desponsavi praputiis; & jam sacer pergit historicus: Tum mittebat Isboseth, qui illam A MARITO SUO PHALTIELE, FILIO LAIS, arcesserent, qui, oculos suffusus lacrymis, ad oppidum usque Bahurim ipsam deducebat.* 2 Sam. 3. 14 -- 16.

II. Secundo mihi vox *Michal* & eo nomine merito suspecta est. quoniam, ipsam *uterum* nunquam gessisse, constat. Ita enim 2 Sam. 6. 23., ipsissimis verbis legitur: *Nam Michal, filia Sauli, NULLAM usque ad vitæ exitum ENIXA EST PROLEM.*

Merab (ut dicam quod res est) *Merab Adrieli* maritata fuit. *Appropinquante* (legitur 1 Sam. 18. 19.) *appropinquante vero tempore, quo MERAB (מרב) Davidi committenda erat; accidebat ut ADRIELI MECHOLATHITÆ elocaretur.*

Primo itaque librarius quidam, (ut videtur,) in voce מִיכָל literam ם omittebat, & deinde alii literam ך cum lit. ך, & literam ל cum litera ך commutabant. Similes mendas in sequentibus lo-

B 2

cis

(*) פֶּלְטִי, vitiose, ut videtur, pro פֶּלְטִיָּא ut 2 Sam. 3. 15. Simili modo & 1 Chron. 11. 35. אֶלְיָפָל dicitur, qui 2 Sam. 23. v. 34. אֶלְיָפָל appellatur; & qui 1 Chron. 1, 17. vocatur מֶשֶׁךְ, is Gen. 10. 23. dicitur מֶשֶׁךְ (LXXII μωσσεχ)

cis observabis. Qui nempe, (quod ad *primum*) qui Efr. 2. 40. vocatur הוֹדוּהָ is Neh. 7. 43. dicitur הוֹדוּהָ. Et qui 1 Reg. 4. 30. appellatur דָּרַע, is 1 Chron. 2. 6. vocatur דָּרַע. *Secundum* hæc exempla illustrent: qui dicitur 2 Sam. 22. 23. בֶּן שָׁרָר, is 1 Chron. 11. 35. vocatur בֶּן שָׁכָר. Eodem modo, quod 2 Sam. 22. 12. legitur חֲשֵׁרֶת מַיִם, id ipsum Pl. 18. 22. scriptum invenies חֲשֵׁכֶת מַיִם. Et porro, quod de *tertio*: qui 1 Chron. 6. 27. dicitur אֱלֹהֵאֵב, eidem seq. v. 34. est nomen אֱלִיֵּאֵל.

Syrus in versu nostro pro מֶרֶב, נֶרֶב habet. Is ergo נֶ legitur pro נֶ & נֶ pro מֶ. *Prioris* jam supra ad 2 Sam. 8. 13. 14. plura exempla dedimus: de posteriori hoc unum sufficiat. Nimirum, quod Gen. 6. 3. in hodiernis Masorethicis Editionibus legitur: *Non DISCEPTABIT* (יִרְוֶן) *spiritus meus cum homine*; id LXXII Senes vertunt, μη καταμεινῆ. *Vulg.* non *permanebit*. Jam vero *permanere* hebraice רוּם f. רוּם (Jer. 47. 6.) est, sequitur ergo, ut pro יִרְוֶן in suis Codicibus רוּם legerint. Sed hoc, inquires, de Nun *finali* valet: en itaque aliud etiam de Nun *initiali* exemplum, quamquam ego quidem non multum inter utriusque figuras discriminis videam. Quod Ezech. 3. 8. (& recte) legitur: *Ecce dedi מצוֹחַ frontem tuam duram adversus מצוֹחַ frontem eorum*; id LXXII vertunt: το ΝΙΚΟΣ εἰς κατισχυσω κατεναντι τῶ ΝΙΚΟΥΣ αὐτῶν. Legerunt ergo pro מצוֹחַ (frons) נִצוֹחַ (victoria).

Interpretes, qui omnia, vel ineptissima vindicare contendunt, eidem suo studio & in nostro loco non defuerunt; sed, quo successu, videbis.

I. Primo itaque Junius & Tremellius ante Michal asserunt esse vocem sororis subintelligendam, ut sensus sit:

Et quinque filios (SORORIS) Michal, quos (SOROR i. e. MERAB) Adrieli pepererat.

An vero vel ulla lingua ellipses admittat, quæ omne in rebus historicis certum tollerent? At,

At, inquit, nonne eadem & in versu *decimo nono* capitis nostri assumenda est, ubi Elchanan *Goliathum* occidisse dicitur, cum tamen ex 1 Chr. 20. 5. constat, non *Goliathum* ipsum, sed *Lachmium* potius *fratrem* ejus intelligendum esse?

Respondeo: Prior locus corruptus est, & ex posteriori emendari debet, quod & ipse intelliges, simul ac alterum cum altero curatius comparaveris. En utrumque:

2 Sam. 21. 19.

1 Chron. 20. 5.

Et fuit porro bellum in Gob cum Philistæis, & occidit Elchanan filius Jaari Oregim (ארגים) BETH-LEHEMITA (בית הלחמי) GOLIATHUM (את גלית) *Gittæum, cujus hastæ lignum erat instar licitatorii textentium* (ארגים).

Et fuit porro bellum cum Philistæis & occidit Elchanan filius Jaari (את לחמי) FRA-TREM GOLIATHI, (אחו גלית) *cujus hastæ lignum erat instar licitatorii textentium.*

Jam (spero,) non negare poteris, quin את לחמי in בית הלחמי & אחו גלית in את גלית sit depravatum; ne quid dicam de ארגים, quod aperte e fine versus illatum est.

II. Glassius hic *Merabis filios* eo nomine Michalis nominari existimat, quia *Michali* in primis *educationem suam retulissent acceptam*, excitans ad confirmandam hanc suam sententiam caput IV. libr. Ruth. v. 17., ubi recens natum *Ruthæ filium* ob prorsus eandem causam *Noomi filium* a vicinis vocari sibi persuadet: sed

1) quomodo Glassius de tali educatione nuncium acceperit, ego sane concipere animo nequeo.

2) vero non video quoque, quomodo hæc sententia consistere queat cum sequentibus: *quos Adrieli PEPPERERAT*: scio quidem illum statuere, quod post אשר (s. quos,) *Merab* subintelligendum atq. ita vertendum sit: „quos (*Merab*) Adrieli pepererat.“ Verum profecto, nonne id, apertissimam textui vim inferre, esset? Quod

3) ad *exemplum* attinet: sollicite sane a) distinguendum est, si quis in ore atque sermone, cujusdam, cui multa debet, filius audit,

& si eodem ab *historico* nuncupatur nomine. Hic *vicini* dicunt: Noomi illi filius natus est; in nostro vero loco *historicus* Merabis filios Michali tribueret. b) vero & Obed, ut equidem credo, minime ideo Noomi filius dicebatur, quia Noomi illum in gremium suum receperat, illumque fovebat: sed quoniam ipsi *locum* defuncti filii explere, hujus nominis memoriam ab oblivione, hereditatem ab alienis heredibus vindicare, aviam denique suam in senectute alere atque sustentare poterat. conf. omnino v. 10. & 11.

Locus VII.

1 Reg. 2. 28.

Hujus rei (nempe, quod *Adonia* interfectus & *Abjathar*, qui cum illo fecerat, loco motus & in agrum suum relegatus esset,) fama cum ad Joabum perveniret; ille, quod item ab *Adoniae*, non autem ab *Absalomi* partibus steterat, ad Domini tentorium, altaris cornua prehendi causa confugiebat.

Fierine poterit, ut verba illa: *non autem ab ABSALOMI partibus*, genuina censeas? In nostro sane capite non de Absalomo, (is enim jam diu mortuus erat,) sed de Salomone sermo est. Huic *Adonia* imperii erat *emulus*, & huic, non autem Absalomo, adversus erat Joab, dum cum *Adonia* faciebat. Versio LXXII senquam Vulgata; & Syrus, quem Arabs sequitur, pro אבשלום (*Absalomis*) שלמה (*Salomonis*) habent. Jam sensus facilis & commodus.

Librarius itaque *initio* addidit syllabam אב, & literam ה contra in *fine* omisit. Similes *additiones* (nam de *omissione in fine* jam supra ad Locum VI. in nota egi) & in sequentibus locis deprehendes. Qui 1 Chron. 6. 12. & 13. & Esr. 7. 2. שלום dicitur, is Neh. 11. 5. משלם vocatur, & qui 1 Chron. 9. 5. עשוה dicitur, is Neh. 11. 5. appellatur מעשוה. Item, quod legitur Agg 1. 1. ad Zorobabelem פחת *principem Iuda*, id LXXII vertunt εν φυλης Ιουδα, legerunt פחת ממשפחת *tribus literis ab initio vocis* פחת. Locus